

Recenzie

Vladimír Krivý, (ed.): Slovenské voľby '12

Sociologický ústav SAV, Bratislava 2012, 238 s. ISBN: 978-80-85544-76-3

V prvej polovine roku 2012 sa Slovensko dočkalo predčasných parlamentných volieb, ktoré ukončili krátkou vládou Ivety Radičovej, neúspešné prezidentské kandidátky z volieb v roku 2009. Výsledky priniesli podobne ako v roku 2010 víťazstvá strany SMER – SD, ale tentokrát natolik jednoznačné, že jí nebylo zapotrebie koalícieho partnera pro uchopení exekutívnej moci. Na tradíciu odborné reflexe volebných súťaží tentokrát v rámci slovenskej politologickej scény navázal kolektív autorů pod vedením editora Vladimíra Krivého v rámci publikace vzniklé na Sociologickém ústavu SAV, nikoliv IVO, jak tomu bylo v předchozích letech. Tato kniha, ve které jsou popsány a analyzovány předčasné slovenské voľby, je štrukturovaná do čtyř obsáhlých kapitol doplněných předmluvou a krátkým pojednáním o autorském týmu.

První kapitola *Grigorije Mesežnikova* se věnuje vývoji stranické politiky a okolnostem, které k předčasným volbám vedly. Tuto část ocení především čtenáři, kteří si ne úplně přesně pamatují okolnosti vzniku koaliční vlády v roce 2010, vztahy mezi jednotlivými politickými stranami a klíčová konfliktní témata slovenské politické scény. Za ocenění stojí především podrobný popis událostí z přelomu let 2011 – 2012, vzniku nových kandidátních listin a přehled programově – ideově profilace stran před volbami. Autor kapitoly se věnuje i financování volební kampaně a její efektivitě. Vzhledem k obsahu a rozsahu kapitoly by se ovšem jako vhodnější jevílo jí rozdělit na více kratších a tematicky sevřenějších celků. Kromě tohoto spíše formálního nedostatku ovšem kapitola trpí také nedůslednou prací se zdroji – v textu se nachází řada specifických informací a tvrzení, které nejsou zdrojovány, i když by měly být. Zajímavý je také termín „politická demokracie“ (s. 15.), který by stál za bližší vysvětlení.

Jako druhá následuje zajímavá kvantitativně založená kapitola samotného editora publikace, pojednávající o prostorové variabilitě volebních výsledků. Zde se mimo klasického rozboru rozdílné volební podpory politických stran a volební účasti na úrovni krajů a okresů čtenář setká i s podrobnými daty agregovanými na úroveň obcí. Za přínosný lze považovat především hlubší pohled na volební výsledky a jejich interpretaci prostřednictvím tzv. východoslovenské cesty a kategorizací okresů podle volebních výsledků do jednotlivých shluků. Za velice zajímavé z hlediska kvalitativního pohledu na podmíněnost volebního rozhodování lze považovat srovnání modernizačních trendů slovenské společnosti, především proces ubývající negramotnosti,

emigrace, míru rozvodovosti a počet lékařů v průběhu první poloviny minulého století v souvislosti s volební podporou politických stran.

Třetí kapitola společně připravená trojicí autorů *Zora Bútorová, Oľga Gyarfášová a Martin Slosiarik* se primárně zaměřuje na problematiku veřejného mínění a interpretaci voličského chování na základě dat z exit pollu a dalších kvantitativních šetření, pokrývajících více než desetileté období vývoje slovenského politického systému. Čtenář se zde znovu setkává s rozбором situace před volbami, díky čemuž se tato část knihy místy obsahově překrývá s prvním kapitolou. Opět jsou zde představeny výsledky voleb, přestože jejich analýza byla obsažena už v předchozí části knihy. Zcela na místě je naopak rozbor mezivolebních přesunů podpory stabilních a nestabilních voličů, se kterými se musejí politické strany na Slovensku vypořádat. Nechybí ani rozbor sociálně demografického profilu voličů a hodnotové mapy, které vhodně doplňují informace o volbách obsažené na předchozích stránkách knihy. Kapitola také nastiňuje povolební vývoj a očekávání společnosti zhruba tři měsíce po volbách, které srovnává se situací v letech 2010 a 2006. Tím získává text na hodnotě a čtenáři nabízí další informace doplňující kontext předčasných voleb a jejich důsledků. Přidanou hodnotu této kapitoly však lze nalézt především v rozboru vnímání politických stran z pohledu jejich představitelů. Najdeme zde nicméně i drobné obsahové nepřesnosti, jako např. bohužel i v odborné literatuře poměrně časté zaměňování procent a procentních bodů. Podobně jako v první kapitole se lze setkat se závěry, které by bylo vhodné podložit či uvést jejich zdroj (např. na s. 158., že „s liberálmi zůstali jen ti, kteří odmítali euroval“) a stylistickou hodnotu odbornému textu snižuje práce se žurnalismy.

Poslední kapitola autorské dvojice *Miloslav Bahna a Juraj Majo* představuje velice přínosnou část knihy, protože je zaměřena na jinak poněkud opomíjené téma volebního chování a rozdělení volebních zisků v rámci největší městské zóny na Slovensku. Autoři analyzují volby v celé městské zóně pomocí nejnížší možné agregované jednotky – volebního okrsku – a korektně rozebírají limity a rezervy tohoto postupu. Kapitola tak přináší ojedinělý a velice zajímavý pohled na město, které zatím bylo vždy analyzováno jako jeden celek či maximálně jako čtyři administrativní jednotky.

Celkový dojem z publikace vyznívá tak, že autorský kolektiv se zhostil úkolu rozebrat okolnosti spojené s předčasnými volbami na Slovensku v roce 2012 se ctí. I přes výše zmíněné výhrady se v textu nachází celá řada důležitých poznatků, které obohacují současný stav bádání. Jednotlivé argumenty jsou doloženy řadou tabulek a grafů vycházejících z primárních dat v podobě samotných volebních výsledků a výběrových šetření. Proto věřím, že autoři na tuto publikaci navážou další výzkumnou prací, která dále prohloubí

analýzu trendů volebního chování slovenské společnosti. Nejbližší možností bude určitě supervolební rok 2014!

Michal Pink
Katedra politologie, Fakulta sociálních studií MU
Brno, Česká republika